

Barnkonsekvensanalys

SKELLEFTEÅ PASTORAT

LINDA LUNDMARK & LISMARIE LARSSON BENGTTSSON

Inledning

”I kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet”, enligt inledningen till Kyrkoordningen.

Fyra av barnkonventionens artiklar är grundläggande och vägledande principer och dessa ska alltid beaktas:

- Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Artikel 3: Barns bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.
- Artikel 6: Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- Artikel 12: Alla barn har rätt till att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Med avstamp i Jesu ord, i kyrkoordningens förklaring av barnens särställning och utifrån FN:s Barnkonventions fyra huvudartiklar vill vi genom denna Barnkonsekvensanalys (BKA) stärka barnperspektivet i Församlingsinstruktionen (FIN) som formar vår kärnverksamhet i Svenska kyrkan i Skellefteå pastorat. Med ”barn” eller ”barn och unga” menar vi alla människor under 18 år.

Vi har hämtat kunskap och information om barns situation genom att samtala med kommunens företrädare och Migrationsverket samt hämtat statistik från Barnombudsmannen (max18.se, barnombudsmannen.se), BRIS, Luleå stifts hemsida, Folkhälsomyndighetens hemsida och Skellefteå kommuns hemsida. Personalens egen kunskap om barns situation vill vi också betona som värdefull.

1. Kartläggning

Skellefteå pastorat består av fem församlingar, Byske-Fällfors församling, Kågedalens församling, Jörn-Bolidens församling, Sankt Olovs församling och Skellefteå landsförsamling. Pastoratet sträcker sig från inland till kust och erbjuder en variation av landsbygd och stad.

Skellefteå pastorat har ca 54462 invånare. Det finns alla typer av hushåll (villa, hyresrätt, bostadrätt) och man lever både i glesbygd, by och stad.

Här finns idag 25 skolor inklusive gymnasium och friskolor. Vissa skolor har klasser som speciellt inriktar sig mot barn med särskilda behov, till exempel hörselklasser och träningsklasser.

Vår närvaro i kommunens skolor är också viktig, både i undervisningssyfte men även som viktiga vuxna i en värld där skolans personal upplever att det blir svårare och svårare att nå fram till eleverna.

En stor andel barn och unga i Sverige är tillfreds med livet. Välbefinnande, självkänsla och självförmåga skattas högre av pojkar i 15 års ålder jämfört med flickor i samma ålder. Samtidigt ökar de psykosomatiska besvären så som irritation, dåligt humör, sömnsvårigheter, huvudvärk och ont i magen. Trivseln i skolan har minskat och stressen ökat, det är fler som anser att skolarbetet ofta är väldigt svårt. Skolstressen ökar mest bland flickorna mellan 11-15 års ålder.

Det är inte förrän pojkarna kommer upp i 15 års ålder man ser en ökning av stress i skolan för dem. Detta framgår av information tagen från den stora hälsoundersökningen gjord av folkhälsomyndigheten.

(<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/s/skolbarns-halsovanor-i-sverige-201718---grundrapport/#issuu>)

I pastoratet jobbar vi just nu med att utbilda personal och förtroendevalda i HBTQ frågor för att på bästa sätt bemöta alla i vår församling!

Fältarbetarna på Ungdomens hus i Skellefteå berättar också att de ser en trend som visar på att unga idag lever ett väldigt pressat liv. Känslan är att eleverna ska prestera på topp i alla aspekter av sina liv: skola, träning, vänner, utseende, sociala medier osv.

I vårt arbete med ungdomar ser vi ofta hur användandet av mobilen påverkar ungdomar, att synas på sociala medier är a och o! Det är där deras liv finns, på gott och ont. Detta kan skapa en enorm stress för bekräftelsebehovet måste fyllas med "likes" eller "poäng". Vi ser även mobilen som en resurs för att upprätthålla kommunikation mellan oss och ungdomar och dem sinsemellan, vilket är positivt!

Föräldrar har ofta dålig insyn i dessa mötesplatser vilket gör att det är svårt att fånga upp och reda ut problem eller annat som kan förekomma där. Det är också genom dessa mötesplatser som unga lätt kan komma i kontakt med droger, nättroll, nästa festplats....

FRIS – förebyggande rådet i Skellefteå - droganeundersökning 2018 visar att alkoholkonsumtionen ökar hos de som röker och narkotikasituationen i Skellefteå är allvarlig. Det är fler i åk 9 som blivit erbjuden narkotika än tidigare år man ser också en ökning hos åk 2 på gymnasiet gällande narkotika.

Många elever upplever en ökad trivsel när de går från grundskolan till gymnasiet.

Föreningslivet ger en ökad trygghet och främjar den psykosociala miljön hos ungdomar, tyvärr tappar dessa föreningar många medlemmar mellan åk 9 till åk 2 på gymnasiet.

FRIS arbetar för att barn och ungdomar ska få en trygg uppväxtmiljö. En grundläggande tanke i arbetet är att tidigt upptäcka missförhållanden och sätta in insatser i ett tidigt skede. Fokus ligger på barn och ungdomar i åldern 12-25 år. FRIS är ett samverkansråd som består av politiker och tjänstemän från skola, fritid, kultur, sociala, kyrkan och polisen. FRIS kan sägas bestå av två ben. FRIS arbete för barn och ungdomar är det ena benet (social prevention), och Trygghetsforum är det andra (situationell prevention). (<http://www.skelleftea.se/fris>)

Det finns flera fritidsgårdar i Skellefteå pastorat. Det vi förstår efter kontakt med kommunen är att gårdar som ligger utanför centrala Skellefteå har en stabilare besöksstatistik än gårdarna som ligger på Morö Backe och Anderstorp, där besöksstatistiken varierar mycket mellan åren. Ny fritidsgård från och med 2018 är Västergård som ligger i samma lokaler som Lejonströmsskolan.

Skellefteå kommun har under 2013 mottagit 1613 orosanmälningar. Av dessa ledde 942 till utredningar och man ser från socialkontoret att anmälningarna ökar lite varje år. Den instans

som är sämst på att anmäla är barnomsorgen 0-5 år. Skolan är bäst på att anmäla. Socialkontoret uppger också att de omhändertar fler barn idag än vad de gjort tidigare och behovet av familjehem är väldigt stort. 2018 tog socialtjänsten emot 2864 orosanmälningar dessa kommer främst från skola/sjukvård och polis. De anmälningarna handlar mest om är barn som far illa, missbruk, barn som har eller kan ha bevittnat våld i hemmet och skolfrånvaro.

Vi ser barnfattigdom i Skellefteå pastorat. Hushåll med försörjningsstöd 2018 var i snitt 574st och totalt 1160st. Detta beroende på att vissa hushåll bara haft försörjningsstöd en eller ett par månader under året. Fattigdom brukar beskrivas som avsaknad av resurser som medför att man inte har den levnadsnivå som anses vara allmänt accepterad i samhället.

I Skellefteå pastorat finns det många olika folkgrupper. Det finns flera boenden för ensamkommande flyktingbarn, både kommunala och privata. Under 2018 kom det fem ensamkommande flyktingbarn till Skellefteå och totalt finns det 104 barn.

Skellefteå Pastorats projekt Barn i väntan och Barn i start handlar om att jobba med pedagogiska kurser för barn och föräldrar i väntan på asylbesked och för de som redan fått uppehållstillstånd.

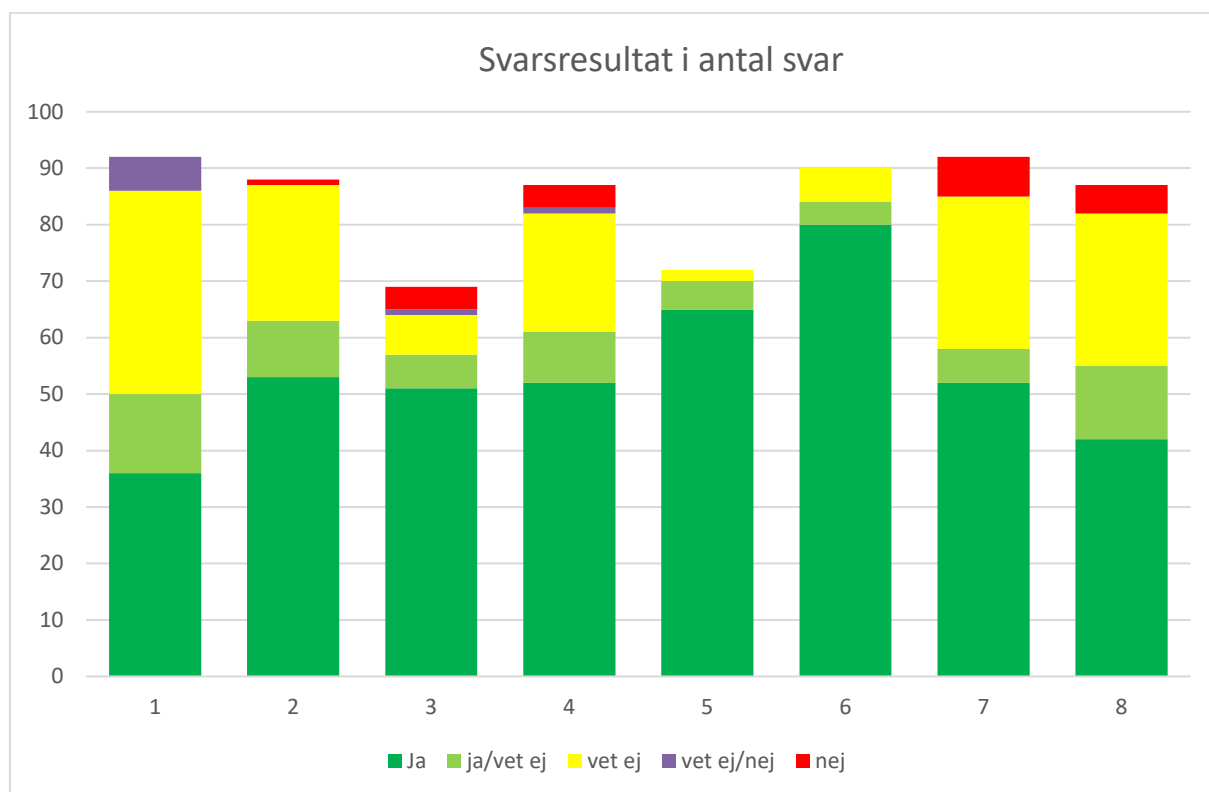
I Skellefteå Pastorat finns det ca 300 föreningar där kommunen är huvudman, dessa vänder sig till barn och unga. Då räknas badhus och andra idrottsanläggningar in.

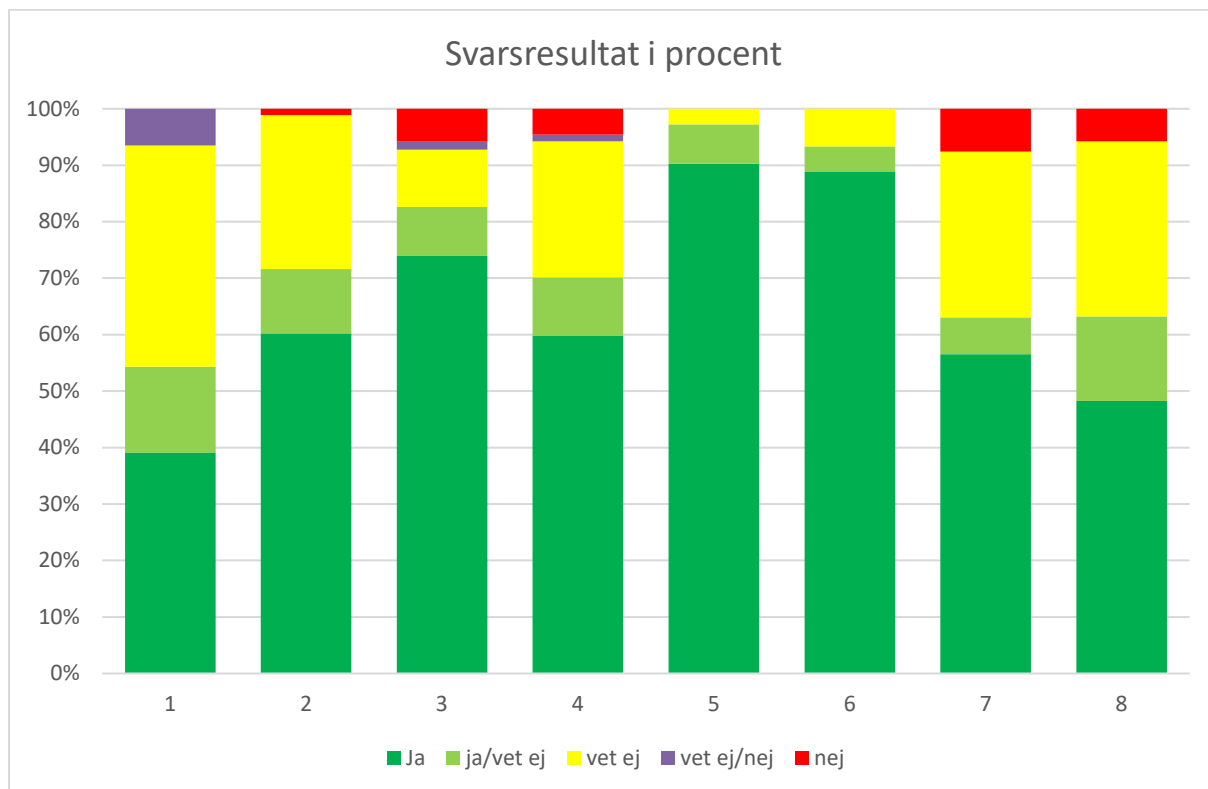
Vi har lämnat ut en enkät till barn och ungdomar mellan 7-18 år boendes i Skellefteå Pastorat, vi skickade ut 100 enkäter och fick in 92 svar, de är redovisade här nedanför.

Frågorna vi ställde är följande;

1. Är kyrkan/församlingsgården/bönhus viktigt för dig?
2. Blir du glad av att komma till kyrkan/församlingsgården/bönhus?
3. Känner du dig sedd när du kommer till kyrkan/församlingsgården/bönhus?
4. Har ni någon andakt/kyrkstund när ni träffas i din grupp?
5. Trivs du i din grupp?
6. Känner du dig trygg i kyrkan/församlingsgården/bönhus?
7. Vill du vara med och bestämma vad ni ska göra när ni träffas?
8. Får du vara med och bestämma vad ni ska göra när ni träffas?

Enkäten ligger som bilaga 1

Undersökningen visar att ungefär hälften tycker att kyrkan är en viktig plats, där man får vara med och bestämma om man vill och att barnen känner sig sedda när de kommer till oss. Mycket stor del svarar att man känner sig trygg och trivs i sin grupp. Det finns även svar som visar att inte alla känner sig sedda när de kommer till oss.

2. Beskrivning

Det finns fyra vägledande principer i barnkonventionen som ligger till grund för hur vi ska forma vår verksamhet: Förbud mot diskriminering (artikel 2), Barnets bästa i främsta rummet (artikel 3), Rätten till liv och utveckling (artikel 6) och Rätten att få komma till tals (artikel 12).

Artikel 14 fastslår barnets rätt till religionsfrihet. Det ska tillgodoses på ett sätt som är förenligt med barnets löpande utveckling. Andlig utveckling och hälsa berörs även i artiklarna 23 (om funktionshindrade barns integrering i samhället), 27 (rätten till levnadsstandard), 32 (om barnarbete) och 17 (om massmedias roll och tillgången till information och material). Dessa artiklar ger oss anledning att fundera kring det sekulära Sverige och i synnerhet skolans möjlighet att ge barnen verktyg för religionsfriheten. Får barn den kunskap och information de behöver för sin andliga utveckling? Barn kan idag växa upp utan att ges möjlighet att lära sig mer än fragment om kristen tro. De vuxna i barnets närhet har inte alltid några förkunskaper att dela med sig av.

Barnet har rätt att skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld (art 19) och mot alla former av sexuella övergrepp (art 34).

Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig, eller förnedrande behandling eller bestraffning (art 37). Vi läser gärna in Sveriges lag mot barnaga i denna artikel, även om vi vet att andra länder ser det på ett annat sätt (i enlighet med grundtanken i art 41 om att nationella lagar ger barnet större möjligheter att förverkliga rättigheterna). I de fall då vi upptäcker att ett barn agas, anmäler vi detta skyndsamt till myndigheterna.

Flyktingbarnet har rätt till skydd och hjälp (art 22). Vårt arbete med asylsökande familjer har och skall inrikta sig på barnets situation. Vi har blivit erbjudna stiftspengar för utveckling av arbetet med flyktingbarn.

Vi har begränsad möjlighet att ta emot barn med neuropsykiatrisk diagnos (artikel 23). Här krävs kompetens och resurser som vi inte besitter. Under 2015 kommer personalen att erbjudas en utbildningsdag om neuropsykiatriska störningar.

Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som rör det (artikel 12). Barnet skall ha rätt till yttrandefrihet (art 13-14). Barnkonventionen präglas av ett perspektiv, där barn och unga inte längre ses som passiva objekt för vuxnas agerande och ansvarstagande, utan både som objekt och subjekt. Det betyder att barn är aktörer med rätt till delaktighet i beslut som rör deras liv.

Utifrån vår enkät till barn i vår verksamhet ser vi att det finns de som vill vara med och bestämma men inte upplever att de får möjlighet att göra det. Vilket vi bör ta i beaktning enligt artikel 12.

Utifrån Handboken för barnkonsekvensanalys i svenska kyrkan finns det några punkter vi anser att vi som pastorat bör lyfta för att bli mer medvetna om ungas situation gällande;

- Geografiska utmaningar/kommunikation, vi har en stor andel barn som inte bor där kollektivtrafik eller möjlighet till skjuts finns. Hur och när lägger vi vår verksamhet så att den är tillgänglig för så många som möjligt?

- Barn med särskilda behov, har vi anpassningar som gör att så många som möjligt kan vistas i våra lokaler? Hörsel, fysiska och psykiska funktionshinder, synskador mm.
- Psykisk ohälsa och stress, hur kan vi vara en balans i livet när det är så mycket som rycker i våra barn?
- Alkohol och droger, tydligare i våra riktlinjer! Energidrycker på läger?
- Barn som far illa, har vi som personal den kunskap och beredskap för att möta dessa barn? Skyldigheter/utbildning/handledning osv....
- Olika folkgrupper och religioner.

3. Analys

Vi ser att barnfattigdom finns i vårt pastorat. Hur ser vi som kyrka på de familjer som till exempel väljer bort dopet på grund av att det saknas ekonomiska förutsättningar? Vi behöver erbjuda en doppastoral som inte belastar den enskildes ekonomi. Vi som kyrka ser inte dopet som en ekonomisk fråga men för den enskilda familjen kan det bli den avgörande faktorn i ställningstagandet dop eller inte dop.

Vi möter barn som lider av barnfattigdom, vilket ger oss anledning att fundera över kostnader för att delta i verksamheten och priser för måltider och fika (artikel 27). Artikel 4 ger oss anledning att fundera kring resursfördelningen, då vi ser att vissa delar av vårt pastorat kräver mer resurser.

En direkt konsekvens av ekonomisk utsatthet är att många barn inte får en chans till rekreation/aktivitet under sommaren. Treterminssystemet kan ge de barn och unga som inte har möjligheter att "semestra" hemifrån en god upplevelse av sommar. Vi har möjlighet att erbjuda dessa barn ett meningsfullt sommarlov och en upplevelse att dela med sig av när man kommer tillbaka till skolan. Utifrån detta perspektiv är det dock viktigt att se över tjänster, innehåll och utebliven tillsättning av tjänster i pastoratet.

Vi erbjuder både våra medlemmar men också de som inte är medlemmar möjlighet till konfirmation men det vi ser gällande ekonomiska förutsättningar kontra kostnader för olika alternativ är att alla barn inte kan välja den konfirmationsläsning de helst vill. Detta önskar vi att pastoratet uppmärksammar med tanke på artikel 2 i barnkonventionen.

Det är viktigt att lyfta skolarbetet inte bara skolkyrkan utan även det arbete vi gör i låg, mellan och högstadiet. Bibeläventyret, temadagar av olika slag, punktinsatser baserat på efterfrågan från skolan känns både hedrande att de vågar fråga oss och visar på ett förtroende utifrån relationer. Relationer tar tid att bygga men är oerhört viktiga för ett gott samarbete.

Utifrån vår undersökning kan vi även se att många känner sig trygga hos oss, med oss! När de flesta undersökningar visa på ett ökat dåligt psykosocialt mående så som huvudvärk, ont i magen, irritation och dåligt humör kan vi erbjuda en trygg miljö där det finns tillfällen att prata om livet, om det som är svårt men också livets glädjeämnen. Många av dessa symtom finns hos många och ger vi möjlighet att prata om det som är jobbigt kan det vara så att fler känner igen sig, du är inte ensam i det du känner och Gud finna alltid med dig!

4. Beslut och utvärdering

Enkät för barn 7-18 år i Skellefteå pastorat

Ålder 7-12 år

☐

Ålder 13-18 år

☐

Sätt ett kryss på linjen där du tycker att ditt svar passar in!

😊 Ja

😐 vet ej

☹ Nej

Frågor.

- Är kyrkan/församlingsgård/bönhus viktig för dig?

- Blir du glad av att komma till kyrkan/församlingsgård/bönhus?

- Känner du dig sedd när du kommer till kyrkan/församlingsgård/bönhus?

- Har ni någon andakt/kyrkstund när ni träffas i din grupp?

- Trivs du i din grupp?

-
- Känner du dig trygg i kyrkan/församlingsgård/bönhus?

-
- Vill du vara med och bestämma vad ni ska göra när ni träffas?

-
- Får du vara med och bestämma vad ni ska göra när ni träffas?

Övrigt/tankar/funderingar....

Svaren kommer behandlas anonymt och ingå i en sammanställning med 99 andra svar innan de redovisas i Skellefteå pastorats barnkonsekvensanalys för år 2019.

Frågor eller funderingar?

Kontakta;

Linda Lundmark 0910-78 79 36

LisMarie L Bengtsson 0910- 78 79 21